

Svampbekämpning i våroljeväxter, L15-8040

Lars Johansson, Jordbruksverkets växtskyddscentral, Skara

- I ett av tre utlagda försök förekom bomullsmögel medan angreppen var svaga eller obefintliga i de två andra försöken.
- I försöket där det fanns bomullsmögel-angrepp gav samtliga behandlingar statistiskt säkra skördeökningar. Preparatet Cantus var bättre än Proline och behandling med Cantus var även signifikant lönsamt i detta försök.
- Även årets inventeringar av angrepp av bomullsmögel i vårraps i Mellansverige visade på stora variationer.

Försöksserien L15-8040 har funnits i Mellansverige i 10 år. Inför 2011 års försök gjordes några förändringar. Proline som under året blev registrerat i grödan ingick för första gången i denna försöksserie medan Amistar utgick. Cantus har funnits med sedan tidigare. Behandling görs i hel eller halv dos mitt i blomningen. Syftet är att jämföra preparatens verkan mot framför allt bomullsmögel (*Sclerotinia sclerotiorum*) och svartfläcksjuka (*Alternaria brassicae*).

Försöken 2011

Under 2011 lades tre försök ut: Rustberga, Västerås i Svea-området, Torsta, Kumla i ÖSF-området samt Anestorp, Grästorp i FiV-området, se tabell 1. Försöket på Rustberga var jämnt och grödan var frisk. Avkastningen blev också hög, drygt 3 000 kg/ha. Det fanns endast spår av angrepp av bomullsmögel och svartfläcksjuka. Det var därför inga grade-rabara skillnader mellan leden. Försöket på Anestorp var lite ojämnt och det var det bara små angrepp av bomullsmögel index 3,75 (5 % angripna plantor) och inga angrepp av

svartfläcksjuka. I Torstaförsöket var det vid graderingen i mitten av augusti 10 % av plantorna som hade angrepp av bomullsmögel. Dock fanns inte heller här några angrepp av svartfläcksjuka.

Resultat

Skördenivån i obehandlat led i försöket på Torsta låg på 2200 kg/ha. Svampbehandlingar har inneburit merskördar mellan ca 300-700 kg per ha. För samtliga behandlingar är skördeökningarna statistiskt säkra, trots att angreppet på 10 % är en nivå som ligger under skadetröskel som är 20 %. Vid tidpunkten för gradering var även obehandlat led till synes fortfarande grönt och inte brådmoget men vid skörd upplevdes skillnaden mot behandlade led som betydligt större.

Även lönsamheten för bekämpning är statistiskt säker med Cantus i halv eller hel dos med de priser som anges i tabell 1. Behandlingar gav mellan 60 och 90 % effekt mot bomullsmögel. Det finns inga säkra skillnader i behandlingseffekt mellan preparat eller doser men en tendens att behandling med Cantus gett högre skörd än behandling med Proline. I de två andra försöken där det förekom mycket små eller inga angrepp av vare sig bomullsmögel eller svartfläcksjuka har svampbehandling inte medfört någon skördeökning.

Stora skillnader i bomullsmögelangrepp

Att skillnaderna i svampangrepp kan variera mycket mellan enskilda fält framgick också av inventeringar i ca 70 fält i våroljeväxter i Mellansverige under sommaren. Det var

stora geografiska skillnader bland annat beroende på mycket varierande nederbördsmängder. Angrepp över skadetröskeln förekom i vart fjärde fält i Västra Götaland. I medeltal för alla graderade fält i länet var 12 % av plantorna angripna, vilket är det högsta värdet sedan 2003. Ännu starkare angrepp förekom i Örebro län där i medeltal 20 % av plantorna var angripna. I Östergötland var motsvarande siffra 5 % och i

Mälardalen förekom endast ett fåtal fall med angrepp av betydelse. Betydligt torrare väder i östra Sverige återspeglas i mindre angrepp. För att uppnå lönsamhet vid bekämpning är behovsanpassning viktigt. Med ett bra rapspris behövs inte särskilt stor merskörd men problemen med bomullsmögel kan variera från inga till starka angrepp vilket försöken och årets inventeringar har visat.

Tabell 1. Svampbekämpning i våroljevaxter 2011. L15-8040

Behandling	Dos kg, l/ha	DC	Skörd och merskörd kg/ha vid 9 % vh			Bek netto kr/ha Torsta	Bek. eff. bomullsm. Torsta	Beställare
			Anestorp	Rust- berga	Torsta			
Obehandlat			2 510	3 130	2 200			
Cantus	0,25	65	+250	0	+560	+1 590	73	Svensk Raps
Cantus	0,5	65	-120	-60	+680	+1 810	80	BASF
Proline	0,35	65	0	+80	+280	+520	58	Bayer
Proline	0,7	65	-80	+170	+340	+530	88	Bayer
LSD			ns	ns	220	864		
CV			7,5	4,5	5,7	5,93		
p-värde			0,1097	0,2568	0,0003	0,0027		
Förfrukt			Höstvete	Vårkorn	Vårvete			
Sort			Mosaik	Mosaik	Rollo			
Bomullsmögel i obeh.								
Index 0-100			3,75					
% angripna plantor			5	0-1	10			
Län			"R"	U	T			

Kostnader: körning 150 kr/ha, Cantus 910 kr/l, Proline 645 kr/l, Körskada 2 %.
Oljeväxtpris 3,90 kr/kg.